Downloaded via the EU tax law app / web

@import url(./../../../../css/generic.css); EUR-Lex - 61989J0119 - NL
Avis juridique important

|

61989J0119

ARREST VAN HET HOF VAN 26 FEBRUARI 1991. - COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN TEGEN KONINKRIJK SPANJE. - BTW - INVOER - NIET-BELASTINGPLICHTIGEN - AFTREK VAN RESTANT VAN IN LID-STAAT VAN UITVOER BETAALDE BTW. - ZAAK C-119/89.

Jurisprudentie 1991 bladzijde I-00641

Samenvatting
Partijen
Overwegingen van het arrest
Beslissing inzake de kosten
Dictum

Trefwoorden

++++

Fiscale bepalingen - Binnenlandse belastingen - Discriminatie - Verbod - Heffing van BTW bij invoer door niet-belastingplichtige van uit andere Lid-Staat afkomstige goederen - Verplichting van Lid-Staten maatregelen vast te stellen waardoor rekening kan worden gehouden met restant van nog in waarde van ingevoerd goed begrepen BTW

(EEG-Verdrag, art . 95)

Samenvatting

Een Lid-Staat komt de krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen niet na, wanneer hij niet de nodige maatregelen vaststelt om het voor niet-belastingplichtigen die op zijn nationale grondgebied goederen invoeren waarover in een andere Lid-Staat reeds BTW is geheven, en die daarvan geen terugbetaling hebben kunnen verkrijgen, mogelijk te maken het bedrag van de in de Lid-Staat van uitvoer betaalde en op het moment van invoer nog in de waarde van de goederen begrepen BTW in mindering te brengen op de bij invoer verschuldigde BTW, wanneer de levering van gelijksoortige goederen door niet-belastingplichtigen op zijn nationale grondgebied niet aan BTW is onderworpen .

De volledige en onverkorte toepassing van het discriminatieverbod van artikel 95 is namelijk niet verzekerd door het enkele feit dat op deze bepaling, doordat zij rechtstreeks werkt, voor de nationale rechter een beroep kan worden gedaan, want dit vormt slechts een minimumwaarborg, die geen oplossing biedt voor de problemen die in het licht van de vereisten van rechtszekerheid

ontstaan, wanneer in de nationale wetgeving bepalingen worden gehandhaafd waarin geen voorziening is getroffen om rekening te houden met dit restant aan belasting .

Met het verweermiddel, ontleend aan het thans nog ontbreken van een gemeenschappelijk stelsel voor de betrokken invoerhandelingen, of argumenten die steunen op de aard van de BTW en de verdeling van de belastingopbrengsten tussen de Lid-Staten, kan deze nalatigheid niet worden geloochend . Enerzijds doet de aftrek in de Lid-Staat van invoer van de BTW die in de Lid-Staat van uitvoer is betaald en op het tijdstip van de invoer nog in de waarde der goederen is begrepen, namelijk niets af aan de aan de BTW eigen aard van verbruiksbelasting, omdat deze hoedanigheid losstaat van de verdeling van de belasting tussen de Lid-Staat van uitvoer en die van invoer . Anderzijds behoort het weliswaar tot de bevoegdheid van de communautaire wetgever een gemeenschappelijk BTW-stelsel in te voeren dat voor de mededinging volstrekt neutraal is en de volledige ontlasting van de betrokken ingevoerde goederen in het land van uitvoer, alsmede een billijke verdeling van de belastingopbrengsten tussen de Lid-Staten inhoudt, doch zolang een dergelijk stelsel niet is ingevoerd, verzet artikel 95 EEG-Verdrag zich ertegen, dat een Lid-Staat zijn BTW-stelsel op ingevoerde produkten kan toepassen op een wijze die in strijd is met het verbod op fiscale discriminatie .

Partijen

In zaak C-119/89,

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door D . Calleja, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij G . Berardis, lid van haar juridische dienst, Centre Wagner, Kirchberg,

verzoekster,

tegen

Koninkrijk Spanje, vertegenwoordigd door J . Conde de Saro, directeur-generaal Cooerdinatie communautaire juridische en institutionele aangelegenheden, en R . García-Valdecasas y Fernández, abogado del Estado, hoofd van de juridische dienst van de Staat voor bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen aanhangige zaken, als gemachtigden, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter Spaanse ambassade, 4 en 6, boulevard Emmanuel Servais,

verweerder,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 169 EEG-Verdrag om vast te stellen dat het Koninkrijk Spanje de krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt : O . Due, president, G . F . Mancini, T . F . O' Higgins, J . C . Moitinho de Almeida, G . C . Rodríguez Iglesias en M . Díez de Velasco, kamerpresidenten, C . N . Kakouris, R . Joliet, F . A . Schockweiler, F . Grévisse en M . Zuleeg, rechters,

advocaat-generaal : M . Darmon,

griffier : D . Louterman, hoofdadministrateur,

gezien het rapport ter terechtzitting,

gehoord de pleidooien van partijen ter terechtzitting van 18 september 1990, tijdens welke het Koninkrijk Spanje was vertegenwoordigd door H . Hernández-Mora,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 6 november 1990,

het navolgende

Arrest

Overwegingen van het arrest

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 11 april 1989, heeft de Commissie van de Europese Gemeenschappen het Hof krachtens artikel 169 EEG-Verdrag verzocht vast te stellen, dat het Koninkrijk Spanje de krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen door niet de nodige maatregelen vast te stellen om het voor niet-belastingplichtigen die in deze Lid-Staat goederen invoeren waarover in een andere Lid-Staat reeds belasting over de toegevoegde waarde (hierna : BTW) is geheven en die daarvan geen terugbetaling hebben kunnen verkrijgen, mogelijk te maken het bedrag van de in de Lid-Staat van uitvoer betaalde en op het tijdstip van invoer nog in de waarde van de goederen begrepen BTW in mindering te brengen op de bij de invoer verschuldigde BTW .

2 De Commissie betoogt, dat het Koninkrijk Spanje, door geen regels vast te stellen waarbij dit recht op aftrek overeenkomstig de rechtspraak van het Hof aan niet-belastingplichtigen wordt verleend, een onduidelijke feitelijke situatie creëert, die indruist tegen het rechtszekerheidsbeginsel en kan leiden tot een dubbele heffing, welke onverenigbaar is met het verbod op fiscale discriminatie - een rechtstreeks toepasselijk beginsel dat is verankerd in artikel 95 EEG-Verdrag in de uitlegging die het Hof daarvan heeft gegeven -, voor zover over de levering van soortgelijke produkten door niet-belastingplichtigen binnen Spanje geen BTW behoeft te worden betaald . Noch het bestaan van het voorstel voor een Zestiende richtlijn van de Raad houdende een gemeenschappelijke regeling voor bepaalde, definitief aan de BTW onderworpen goederen welke door een eindverbruiker van een Lid-Staat uit een andere Lid-Staat worden ingevoerd (PB 1986, C 96, blz . 5), noch de tussen de belastingstelsels van de Lid-Staten bestaande verschillen waarvan artikel 99 de wegwerking nastreeft, zouden het Koninkrijk Spanje ontslaan van de verplichting om zich aan artikel 95 EEG-Verdrag te houden .

3 Het Koninkrijk Spanje antwoordt hierop, dat zijn nationale recht wel in overeenstemming is met artikel 95 EEG-Verdrag . Het recht op aftrek in de Lid-Staat van invoer gaat in tegen de aan de BTW eigen aard van verbruiksbelasting en tegen een evenwichtige verdeling van de belastingopbrengsten tussen de Lid-Staat van uitvoer en die van invoer . De goederen zouden veeleer bij uitvoer moeten worden ontlast en bij invoer moeten worden belast over de waarde die zij bij de grensoverschrijding nog hebben . Ten slotte zou de Commissie geen rekening houden met het bestaan van andere soorten indirecte belastingen, hetgeen leidt tot mededingingsdistorsies ten nadele van Lid-Staten die, zoals Spanje, deze belastingen niet kennen .

4 Voor een nadere uiteenzetting van de feiten, het procesverloop en de middelen en argumenten van partijen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting . Deze elementen uit het dossier worden hierna slechts weergegeven voor zover dat noodzakelijk is voor de redenering van het Hof .

5 Vooraf moet eraan worden herinnerd, dat artikel 95 EEG-Verdrag volgens vaste rechtspraak van het Hof een verbod op fiscale discriminatie van ingevoerde produkten behelst . Dit verbod heeft rechtstreekse werking en schept voor particulieren rechten die door de nationale rechterlijke instanties moeten worden gehandhaafd (zie met name het arrest van 5.5.1982, zaak 15/81, Schul I, Jurispr . 1982, blz . 1409, r.o . 46).

6 Eveneens volgens vaste rechtspraak (zie de arresten van 21.5.1985, zaak 47/84, Schul II, Jurispr . 1985, blz . 1491, en 25.2.1988, zaak 299/86, Drexl, Jurispr . 1988, blz . 1213) moet artikel 95 EEG-Verdrag aldus worden uitgelegd, dat bij de berekening van de BTW die door een Lid-Staat wordt geheven bij de invoer vanuit een andere Lid-Staat van een door een niet-belastingplichtige geleverd goed, terwijl deze belasting niet wordt geheven ter zake van de levering door een particulier van gelijksoortige goederen binnen de Lid-Staat van invoer, rekening moet worden gehouden met het bedrag van de in de Lid-Staat van uitvoer betaalde BTW, dat op het tijdstip van invoer nog in de waarde van het goed is begrepen, in dier voege dat dit bedrag niet wordt opgenomen in de maatstaf van heffing en bovendien in mindering wordt gebracht op de bij de invoer verschuldigde BTW .

7 Vaststaat, dat de betrokken nationale bepalingen voorzien in heffing van BTW bij invoer door niet-belastingplichtigen van reeds in de Lid-Staat van uitvoer met BTW belaste goederen zonder de belanghebbenden de mogelijkheid te bieden het restant aan BTW in mindering te brengen op de bij invoer geheven BTW, terwijl de levering van soortgelijke goederen door niet-belastingplichtigen binnen Spanje niet aan BTW is onderworpen .

8 Dergelijke bepalingen zijn onverenigbaar met het verbod op fiscale discriminatie van ingevoerde produkten, daar zij niettegenstaande de rechtstreekse werking van artikel 95 EEG-Verdrag de niet-belastingplichtige importeurs in onzekerheid laten over hun recht om zich op dit artikel te beroepen en zij de met de heffing van de BTW belaste nationale ambtenaren ertoe kunnen brengen het beginsel van aftrek van het restant aan BTW niet toe te passen .

9 De omstandigheid dat de justitiabelen zich voor de nationale rechter op de rechtstreeks toepasselijke bepalingen van het Verdrag kunnen beroepen, is immers slechts een minimumwaarborg die op zichzelf niet volstaat om de volledige toepassing van het Verdrag te verzekeren (zie het arrest van 15.10.1986, zaak 168/85, Commissie/Italië, Jurispr . 1986, blz . 2945, r.o . 11).

10 Bovendien vereisen de beginselen van rechtszekerheid en rechtsbescherming met betrekking tot de materies die aan het gemeenschapsrecht zijn onderworpen, een ondubbelzinnige regeling van de Lid-Staten, die de belanghebbenden op duidelijke en nauwkeurige wijze in kennis stelt van hun rechten en plichten en de nationale rechter in staat stelt, deze te handhaven (zie het arrest van 21.6.1988, zaak 257/86, Commissie/Italië, Jurispr . 1988, blz . 3249).

11 Het verweermiddel dat het Koninkrijk Spanje aan de aard van de BTW en aan de verdeling van de belastingopbrengsten tussen de Lid-Staten ontleent, moet worden afgewezen .

12 Enerzijds doet de omstandigheid dat de BTW die in de Lid-Staat van uitvoer is betaald en op het tijdstip van de invoer nog in de waarde der goederen is begrepen, in de Lid-Staat van invoer in mindering wordt gebracht, niets af aan de aan de BTW eigen aard van verbruiksbelasting, omdat deze hoedanigheid losstaat van de verdeling van de belasting tussen de Lid-Staat van uitvoer en die van invoer .

13 Anderzijds behoort het weliswaar tot de bevoegdheid van de communautaire wetgever een gemeenschappelijk BTW-stelsel in te voeren dat voor de mededinging volstrekt neutraal is en de volledige ontlasting van de ingevoerde goederen in het land van uitvoer alsmede een billijke verdeling van de belastingopbrengsten tussen de Lid-Staten inhoudt, doch zolang een dergelijk stelsel niet is ingevoerd, verzet artikel 95 EEG-Verdrag zich ertegen, dat een Lid-Staat zijn BTW-stelsel op ingevoerde produkten toepast op een wijze die in strijd is met het verbod op fiscale discriminatie (zie het reeds genoemde arrest Schul I).

14 De tenuitvoerlegging van de in artikel 99 EEG-Verdrag bedoelde harmonisatie van de belastingwetgevingen kan immers geen voorafgaande voorwaarde zijn voor de toepassing van artikel 95, dat de Lid-Staten ertoe verplicht om met onmiddellijke ingang en vóór iedere harmonisatie hun belastingwetgevingen op niet-discriminerende wijze toe te passen (zie het arrest van 27.2.1980, zaak 171/78, Commissie/Denemarken, Jurispr . 1980, blz . 447).

15 Het middel van het Koninkrijk Spanje ter zake van het bestaan van andere soorten indirecte belastingen in sommige Lid-Staten, moet eveneens worden verworpen .

16 Een dergelijke omstandigheid kan niet rechtvaardigen, dat een Lid-Staat de krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen niet nakomt .

17 Hieruit volgt, dat de door het Koninkrijk Spanje aangevoerde argumenten niet kunnen worden aanvaard .

18 Gelet op het voorgaande moet worden vastgesteld, dat het Koninkrijk Spanje de krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen door niet de nodige maatregelen vast te stellen om het voor niet-belastingplichtigen die in Spanje goederen invoeren waarover in een andere Lid-Staat reeds BTW is geheven, en die daarvan geen terugbetaling hebben kunnen verkrijgen, mogelijk te maken het bedrag van de in de Lid-Staat van uitvoer betaalde en op het moment van invoer nog in de waarde van de goederen begrepen BTW in mindering te brengen op de bij invoer verschuldigde BTW, wanneer de levering van gelijksoortige goederen door niet-belastingplichtigen binnen Spanje niet aan BTW is onderworpen .

Beslissing inzake de kosten

Kosten

19 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen . Aangezien het Koninkrijk Spanje in het ongelijk is gesteld, dient het in de kosten te worden verwezen .

Dictum

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende, verstaat :

1) Het Koninkrijk Spanje is de krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen niet nagekomen door niet de nodige maatregelen vast te stellen om het voor niet-belastingplichtigen die in Spanje goederen invoeren waarover in een andere Lid-Staat reeds BTW is geheven, en die daarvan geen terugbetaling hebben kunnen verkrijgen, mogelijk te maken het bedrag van de in de Lid-Staat van uitvoer betaalde en op het moment van invoer nog in de waarde van de goederen begrepen BTW in mindering te brengen op de bij invoer verschuldigde BTW, wanneer de levering van gelijksoortige goederen door niet-belastingplichtigen binnen Spanje niet aan BTW is onderworpen .

2) Het Koninkrijk Spanje wordt verwezen in de kosten van de procedure .